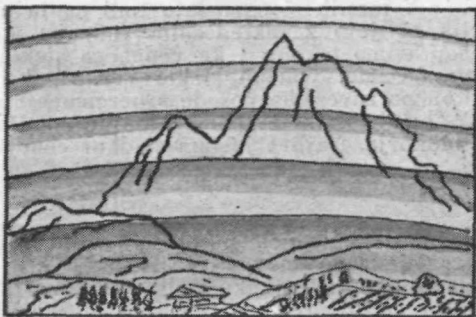
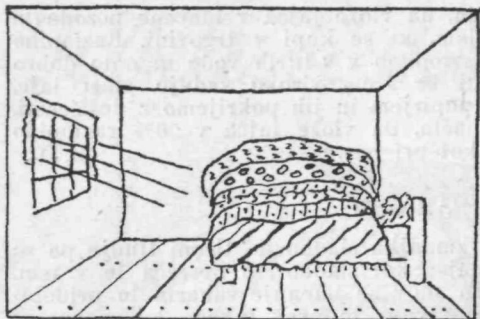
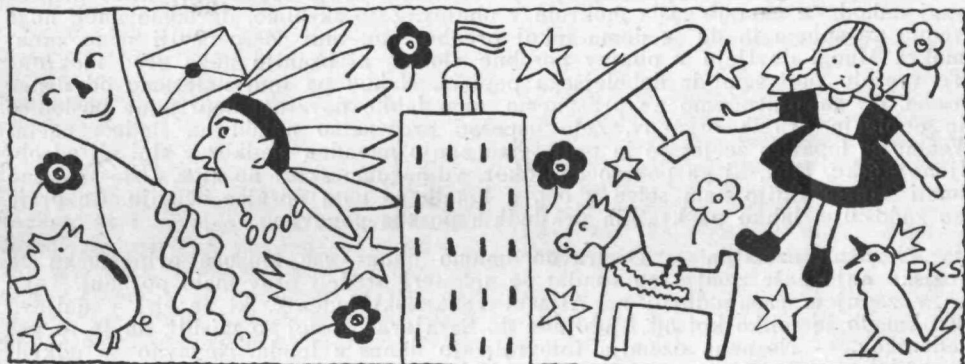

maranči, ki jo sukamo v roki. Ozračje je sestavljeno iz več plasti; čim višje se vzpenjamo, tem redkejša so, v bližini zemeljne površine so plasti sestavljene iz 78 delov dušika, 21 delov kisika, nekaj ogljikovega dvokisa, vodne pare in žlahtnih plinov. Ozračje z morjem in celino je velik kuhalnik - lonec, v katerem se kuhajo vsi različni vremenski pojavi, kot vetrovi, nevihte, viharji in katastrofe. V vsaki uri našega življenja vpliva vreme na nas, ono nam kroji razpoloženje, daje blagostanje in ustvarja srečo, zato si ga je vredno nekoliko natančneje ogledati. (Pride še.)

Pisan drobiz in vse navzkriz

KAKO SPRAVIMO JAJCA ZA ZIMO?

Jeseni začno kokoši izgubljati staro perje ter dobe novo in gostejšo obleko za mrzle čase. Tedaj nehaajo tudi nesti jajca. Če jih nismo nahranili, ne bo sladkih potic in drugih dobrih jedi, ki so jim jajca važen dodatek.

Ako leže jajca na suhem prostoru, izhlapi iz njih skozi drobno luknjičasto lupino voda, ki se nahaja v jajcu. Na njenem mestu pa se nabere zunanji zrak. Ta zrak prinese s seboj tudi gnilobne bakterije, ki povzročajo v jajcu gnitje. Kakšen duh ima staro jajce, ste gotovo že izkusili. Če preprečimo dostop zunanjemu zraku, tedaj ostanejo jajca dolgo dobo sveža in užitna. V velikih podjetjih ohranijo jajca sveža na ta način, da jih spravljajo v hladilnicah, kjer je 80 odstotkov zračne vlage in 0° C topline. Doma naredimo to bolj preprosto: V posode, najboljše lončene, naložimo jajca in jih nato zalijemo z redkim apnenim mlekom, ki ga dobimo, če gašeno apno razredčimo z vodo. Ta apnena voda mora pokrivati vrhnja jajca v posodi najmanj za roko visoko. Apneno mleko vsrkava iz zraka ogljikov dvokis, gašeno apno se spremeni v apnenec in na vrhu tekočine se naredi tenka plast apnenčeve sige, ki preprečuje dostop zraka.

V mestih si pomagajo tudi na ta način, da vložijo jajca v lončene posode in jih polijejo z razredčenim vodenim steklom, ki se kupi v trgovini. Rastopino napravimo takole: 1 kg vodenega stekla rastopimo v 9 litrih vode in nato dobro premešamo. Vodeno steklo mora pokrivati še 5 cm visoko zadnjo plast jajc. Končno zavežemo posode s pergamentnim papirjem in jih pokrijemo z deščicami. V Južni Afriki si pomagajo tudi na ta način, da vložijo jajca v 50% rastopino sladkorja. Najbrž je tam sladkor cenejši kot pri nas. B. D.

SLADKOR — SAHARIN

V težkih dneh, posebno v vojni, rado zmanjka sladkorja. Učeni ljudje pa so iznašli drugo snov, ki je sicer 500 krat slajša kot sladkor, a nesreča je v tem, da nima prav nikake redilne vrednosti. Ta snov se imenuje saharin in pridobivajo ga iz premogovega tera ali katrana. Okusa je prav takega kakor surovi sladkor in ga prodajajo v drobnih zrnih ali tabletah. Prav rad se raztaplja v 400 delih hladne in 28 delih vroče vode. Saharin se izloča iz telesa v neizpremenjeni obliki, zato nima nikake hranilne vrednosti, kar ni splošno znano. Za ljudi, ki imajo sladkorno bolezen, predpisujejo zdravniki, da si morajo sladkati kavo in druga jedila le s saharinom, ker jim sladkor škoduje.

V naši državi je prepovedano prodajati saharin. V lekarni ga dajejo le na zdravnikov predpis. Značilno je, da človek ne razlikuje med sladkobo saharina in sladkorja, če je tekočina oslajena v primernem razmerju. Napravili so ta poizkus: V dva kozarca so nalili enako množino vode. Prvega so osladili z eno in pol kocko sladkorja, drugega pa z eno tableto saharina. Človek ni razlikoval v sladkobi ene ali druge rastopine, a psi, muhe in druge živali so saharinovo rastopino odklonili. B. D.

Skrb za zdravje. — Jesen in pomlad sta najbolj nevarna letna časa za različna obolenja, zlasti za prehlajenje. Jesen nam s svojo vlago prav hitro prinese vsaj nahod, če nam je zašla mokrota v obutev. Zato skrbimo, da bomo imeli noge vedno na suhem in da se doma takoj preobujemo, tudi če so čevlji samo zunaj mokri. Mnogi devljejo v obutev posebne vložke, ki branijo noge pred mokroto. Te vrežejo tudi sami iz debelejšega papirja. Nahod pa tudi nalezemo od druge osebe. Če ga pravočasno ne preženemo, nam lahko povzroči neprijetne posledice in obolenja drugih organov. Zelo uspešno preženemo nahod na sledeči način: Vzamemo lopatico žerjavice in potresemo nanjo navaden sladkor v sipi ali zdrobljene kocke. Dim, ki ga povzroči sladkor, vdihavamo skozi nosnice. Usta moramo imeti zaprta. Silijo nam solze v oči, a kmalu se nam nosnice očistijo. Če prvič ne zadostuje, lahko po kratkih presledkih poskus ponovimo.

Neznana ozemlja. — Dasiravno imamo danes vse mogoče pripomočke za raziskovanje naše zemlje, so vendar še nekateri predeli prav malo poznani. Tako so v zadnjem času odkrili na Aljaski velikanski ledenik, ki se širi v daljavo 400 km, to je toliko kot od Ljubljane do Sarajeva. Doslej so mislili, da je to več ledenikov. — Neznana ozemlja fotografirajo danes z letala. Nedavno so odkrili v Andah, zelo neprestopnem gorovju v Ameriki, ostanke velikanskega obzidja, ki je podobno znamenitemu kitajskemu zidu. Tudi druge kraje, kamor še ni stopila človeška noga, fotografirajo zelo natančno iz zraka ter določajo istočasno s posebnimi pripravami prav zanesljivo razsežnosti, višine in vse podrobnosti dotičnega ozemlja.

O prehranjevanju. — Novejša zdravniška raziskavanja so privedla do spoznanja, da vpliva prisilna sprememba prehrane zelo neugodno na človeško zdravje. Ljudje, ki so navajeni na mešano hrano, rastlinsko in živalsko, bi začeli polagoma pešati ob sami rastlinski hrani. Znaki propadanja bi bili sicer navidezno počasni, ker bi se posledice pokazale šele v teku pol stoletja pri potomcih. Take spremembe v prehranjevanju bi polagoma uničile ljudstvo.

Tečaji za nepismene. — Južni kraji naše države so bili do združitve v sedanjo Jugoslavijo v mnogih ozirih zelo zanemarjeni. Razumljivo je, da ni bilo mogoče v teh kratkih letih vsega popraviti. Manjkalo je v teh krajih zlasti šol. Zato prihajajo k vojakom mladeniči, ki ne znajo ne brati ne pisati. Za take vojaške so ustanovili posebne tečaje. Da bi videli, kako se ti brkati učenci z zanimanjem udeležujejo pouka! S tablico in zvezki v roki, prav kot mali šolarčki, sedajo po vojaškem delu za mize in se trudijo, da bi zamujeno nadomestili. Nauče se toliko, da mnogi že samostojno pišejo domov in poskušajo prebirati časopise in knjige. Povprečno se nauči brati in pisati okrog 60% takih analfabetov.